

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Nr WOK-020-95/12

Dot. GMS-WP-173-161/12

Do druku nr 532

Warszawa, 27 lipca 2012 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 30. 07. 2012

Pan Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

szanowny Panie Ministrze!

W załączeniu, uprzejmie przesyłam opinię Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 lipca 2012 r. w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy Kodeks postępowania karnego.

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

SSN Antoni Górski

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 20 lipca 2012 r.

**w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
oraz ustawy Kodeks postępowania karnego.**

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z projektem zmiany art. 205 ustawy Kodeks karny oraz art. 12 § 3 ustawy Kodeks postępowania karnego wyraża negatywne stanowisko w odniesieniu do projektowanych zmian z przyczyn następujących:

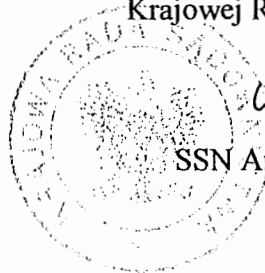
Nie można zgodzić się z postawioną przez Projektodawcę tezą o braku prawdopodobieństwa powtórnej wiktyimizacji pokrzywdzonego na skutek wszczęcia i prowadzenia przez organy ścigania postępowania przygotowawczego, a następnie postępowania jurysdykcyjnego z urzędu o czyny określone w art. 197, 198 i 199 § 1 Kodeksu karnego.

Przyjęte założenie szerokich zmian społecznych i dominacji interesu publicznego nad prywatnym nie przemawia na rzecz swoistej nieszkodliwości dla pokrzywdzonego prowadzenia postępowania karnego wbrew jego woli, przy uwzględnieniu norm art. 177 § 1, art. 192 § 1 i art. 192a § 1 Kodeksu postępowania karnego. Proponowane rozwiązanie może doprowadzić do dramatycznego naruszenia sfery osobistej pokrzywdzonego. Należy w szczególności uwzględnić, że wymienione przestępstwa zgwałcenia, wykorzystania bezradności oraz nadużycia stosunku zależności lub wykorzystania krytycznego położenia godzą ze swojej natury w sferę intymną pokrzywdzonego. Postępowanie dowodowe prowadzone w tego typu sprawach w większości przypadków opiera się na zeznaniach pokrzywdzonego i oględzinach jego ciała. Współpraca pokrzywdzonego w tym zakresie jest warunkiem *sine qua non* wykrycia sprawcy i pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej. Powyższe oznacza, że przewidziany przez Projektodawcę skutek zwiększenia wykrywalności przytoczonych przestępstw w większości przypadków nie przyniesie oczekiwanych rezultatów bez aktywnej postawy osoby pokrzywdzonej i jej współpracy z organami ścigania. Efekt tej współpracy osiągany jest właśnie przez wnioskowy charakter przestępstw i postawę pokrzywdzonego, a nie władcze działanie urzędu. Ponadto należy wskazać, że ustawodawca zabezpieczył również interes społeczny poprzez wprowadzenie ograniczenia cofnięcia wniosku o ściganie przestępstwa z art. 197 kk (obecny art. 12 § 3 kpk).

Jak trafnie zauważył Projektodawca, istnieje ograniczona możliwość odmowy składania zeznań pokrzywdzonego, jednak dotyczy ona wąskiego katalogu sytuacji.

To samo tyczy się odmowy poddania się oględzinom ciała i badaniom nie połączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym. Projektodawca tym samym tworzy konflikt interesów na linii organy ścigania, a pokrzywdzeni, którzy z uwagi na wyjątkowo traumatyczne przeżycia związane z popełnionymi czynami zabronionymi z art. 197, 198 i 199 § 1 kk nie będą chcieli lub nie będą w stanie uczestniczyć w postępowaniu karnym. Zmuszanie takich osób do udziału w postępowaniu wbrew ich woli może wykroczyć daleko poza zakres wspomnianej powtórnej wiktyimizacji. Egzekwowanie obowiązków procesowych pokrzywdzonego przez organy Państwa od osób dotkniętych tak poważnymi czynami nie leży tym samym w interesie publicznym, jakim jest ochrona praw obywateli, w tym poszanowanie ich autonomii i godności.

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

Antoni Górski
SSN Antoni Górski

Biuro Krajowej Rady Sądownictwa
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DYREKTOR
Wydziału Organizacyjnego i Kadr
Biura Krajowej Rady Sądownictwa

Marian Szkodziński
Marian Szkodziński

**PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY PROKURATURY**

Warszawa, dnia 25 lipca 2012 r.

KRP 001/496/12

dot. GMS-WP-173-161/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

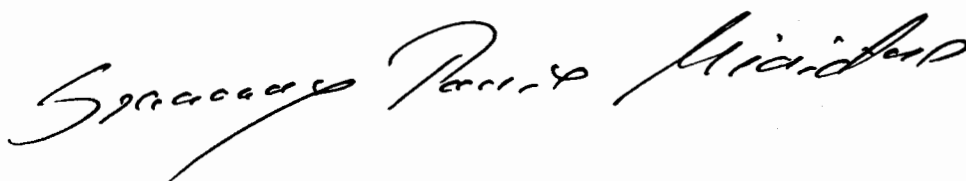
L.dz. ....

Data wpływu 30. 07. 2012

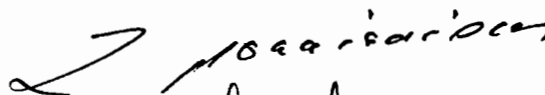
Pan

Lech Czapla

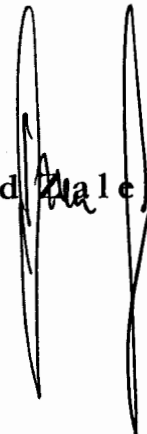
Szef Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z 31 maja 2012 r., w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy Kodeks postępowania karnego (przedstawiciel wnioskodawców: Poseł Magdalena Kochan), przyjęte na posiedzeniu Krajowej Rady Prokuratury w dniu 25 lipca 2012 r.

Edward Malewski

Warszawa, dnia 25 lipca 2012 r.

KRP 001/496/12

Uwagi

dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego

Projekt wniesiony przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej zakłada zniesienie trybu ścigania na wniosek przestępstw określonych w art. 197, 199 § 1 oraz 198 k.k. (w zakresie wskazanym w przepisie art. 205 k.k.). Nastąpiłoby to przez uchylenie art. 205 k.k., a w konsekwencji wprowadzenie stosownej zmiany w art. 12 § 3 k.p.k.

Lektura obszernego uzasadnienia projektu wskazuje, że taka propozycja jest podyktowana w istocie określonymi założeniami o charakterze aksjologicznym. Ocena ich wydaje się wykraczać poza zakres działania prokuratury. Wyrazić należy jedynie obawę, że mamy do czynienia z kolejną próbą częściowej nowelizacji Kodeksu karnego dla celów w istocie polityczno-propagandowych. W wypowiedziach doktryny prawa karnego zwraca się uwagę, iż praktyka taka prowadzi do niespójnych i chaotycznych zmian kodyfikacji karnych. Do chwili obecnej Kodeks karny był nowelizowany 60 razy, a więc przeciętnie raz na trzy miesiące. Taka sytuacja przeczy wszelkim zasadom racjonalnego prawodawstwa. Dlatego należy wyrazić zasadnicze zastrzeżenia wobec tego, aby proponowana zmiana miała nastąpić w drodze kolejnej częściowej nowelizacji Kodeksu karnego. Wydaje się, że kwestie objęte omawianym projektem winny być raczej rozważone w ramach prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, która przygotowuje założenia do całościowego przeglądu przepisów Kodeksu karnego i ewentualnej szerszej jego nowelizacji (por. zwłaszcza wypowiedzi na Konferencji „15-lecie Kodyfikacji Karnych”, Kraków 1 czerwca 2012 r.).

Jest to tym bardziej zasadne, iż problem podniesiony w projekcie – tryb ścigania przestępstw przeciwko wolności seksualnej – wymaga głębokich analiz kryminologicznych i socjologicznych. Nie może ich zastąpić przywoływanie przykładów spraw z kręgu obcych kultur (jak Afganka zgwałconej przez krewnego i zmuszonej do zostania drugą żoną gwałciiciela czy Pakistańczyka który dopuścił się tzw. „zabójstwa honorowego” żony-Polki). Argumenty podnoszone w uzasadnieniu wydają się bagatelizować zasadniczy powód zaliczenia określonego typu przestępstwa do trybu wnioskowego ścigania. Jest nim bowiem interes pokrzywdzonego, wynikający w tym wypadku z charakteru naruszonego

przestępstwem dobra prawnego. Dobrem tym jest wolność seksualna – mająca charakter ściśle osobisty, związany ze sferą prywatności i indywidualny.

Obecny kształt przepisów rozdziału XXV Kodeksu karnego wymaga z pewnością modyfikacji, gdyż w wielu wypadkach jest wynikiem działań legislacyjnych podjętych pod wpływem względów medialnych. Przykładem tego mogą być przepisy dotyczące pornografii czy niektórych aspektów pedofilii, krytykowane powszechnie w piśmiennictwie prawniczym. W zakresie związanym z opiniowanym projektem warto wskazać na niekonsekwencję spowodowaną nowelizacją z 27 lipca 2005 r. Zmieniono wówczas art. 205 k.k. w sposób nieprzemyślany, doprowadzając do absurdalnej sytuacji, w której zgwałcenie małoletniego jest ścigane na wniosek, natomiast czyny z art. 199 § 2 i 3 k.k. (doprowadzenie małoletniego do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności poprzez wykorzystanie stosunku zależności, nadużycie zaufania małoletniego albo udzielenie mu korzyści majątkowej lub osobistej lub jej obietnicy) ścigane są z urzędu.

Istnieje zatem potrzeba dokonania zmian w zakresie objętym projektem poselskim, lecz zmiany takie nie powinny przybierać postaci kolejnej nowelizacji cząstkowej. Wydaje się także, że idą one zbyt daleko w dążeniu do likwidacji wnioskowego trybu ścigania przestępstw na tle seksualnym. Rozważyć należy, czy ścigane z urzędu nie powinny być jedynie przestępstwa zgwałcenia zbiorowego, zgwałcenia małoletniego i zgwałcenia ze szczególnym okrucieństwem. Przypomnieć trzeba, że taka dyskusja toczyła się już w przeszłości, pod rządami przepisów Kodeksu karnego z 1969 r., kiedy w okresie wczesnych lat siedemdziesiątych sygnalizowano wzrost liczby zgwałceń zbiorowych. Ustawodawca wówczas nie zdecydował się na takie działanie. Wszelkie zmiany w tym zakresie powinny być dokonywane w sposób rozważny.

Z tych względów opiniujemy projekt negatywnie.